

Telling dak- en thuisloosheid

zorgregio Kempen

MAART 2023

ONDERZOEKERS

Nana Mertens
Evelien Demaerschalk
prof. dr. Koen Hermans

Zorgregio Kempen

28/10/22
65 meetellende organisaties

- Grote betrokkenheid van diverse diensten
- Regio met beperkt aanbod voor dak- en thuisloze personen
- Hoog aantal getelde personen in Turnhout
- Cijfers voor meer landelijke gemeenten

getelde personen 1720

1157 volwassenen

563 kinderen

♂ **60,4%**
man

♀ **39,3%**
vrouw

X/? **0,3%**

65 organisaties vulden in totaal 1384 vragenlijsten in. De onderzoekers verwijderden 227 dubbeltellingen en onvolledige vragenlijsten. 1069 vragenlijsten zijn ingevuld door de hulpverlener/medewerker, 75 vragenlijsten zijn samen met de dak- of thuisloze persoon ingevuld. Voor 13 vragenlijsten is deze informatie onbekend. 9 organisaties namen deel aan de telling maar kenden op de teldag niemand die dak- of thuisloos is. In het rapport geeft elke titel weer voor hoeveel personen de vraag werd ingevuld. Percentages zijn berekend op basis van het aantal ingevulde antwoorden, dus exclusief de missende waarden. De cijfers voor de groep Oekraïense vluchtelingen maken geen deel uit van de resultaten. Deze cijfers vermelden we apart op p. 13.

Ingevulde vragenlijsten (# 1384)

Aantal dak- en thuisloze personen

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 1157	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 563	%
1- in openbare ruimte	15	1,3	86,7	13,3	2	0,4
2- in noodopvang	5	0,4	80,0	20,0	1	0,2
3- in opvang en tijdelijk verblijf	229	19,8	53,7	45,4	210	37,3
4- in instelling	236	20,4	71,6	28,0	51	9,1
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	147	12,7	68,0	32,0	25	4,4
6- bij familie of vrienden	416	36,0	53,8	46,2	172	30,6
7- in woning met dreigende uithuiszetting	109	9,4	60,6	39,4	102	18,1
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0

57 ACUUT DAKLOOS

4,9% van de getelde personen is acuut dakloos. Zij verblijven op straat, in de nachtopvang, in een auto of vrachtwagen, in een kraakpand, in een garage of in een tent. De meerderheid van deze groep is man (80,7%).

Zorgregio Kempen heeft een noodopvangplan waarbij personen contact kunnen opnemen met CAW Kempen. Op de teldag hebben 6 personen zich aangemeld voor een noodopvangplan.

99 HOUSING FIRST

9,5% van de getelde personen is langer dan 2 jaar dak- of thuisloos en kampt met een (vermoedelijke) verslavings- en/of een (vermoedelijke) mentale problematiek.

Zij verblijven voornamelijk in een instelling (35,4%) en bij familie of vrienden (27,3%). De personen die tot deze doelgroep Housing First behoren zijn voornamelijk mannen (79,4%).

272 JONGVOLWASSENEN

23,5% van het aantal getelde personen is 16-25 jaar.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (43,8%) en in een instelling (22,8%). Bijna de helft van de jongvolwassenen is vrouw (46,9%).

297 MET DIRECT BETROKKEN KINDEREN

Bij 297 dak- en thuisloze personen (25,7%) zijn in totaal 563 minderjarige kinderen direct betrokken. Zij delen dezelfde verblijfplaats als hun ouder(s). Bij 108 personen gaat het om 3 of meer kinderen.

Bij 178 personen zijn in totaal 346 kinderen indirect betrokken. Zij delen de verblijfplaats van hun dak- of thuisloze ouder(s) niet.

In opvang en tijdelijk verblijf (ETHOS Light 3, # 226)

Opvang en tijdelijk verblijf	Volwassenen # 226	%	Kinderen # 209	%
Crisisopvang (KINA)	17	7,5	3	1,4
Residentieel opvangcentrum (CAW, korte/sociale opvang)	51	22,6	23	11,0
Begeleid wonen (zonder huurcontract)	0	0,0	0	0,0
Vluchthuis (Beveiligde opvang)	6	2,7	3	1,5
Woonst korte duur lokaal bestuur (doorgangs/noodwoning OCMW)	124	54,9	165	79,0
Woonst korte duur niet lokaal bestuur (vb. House of Colours)	7	3,1	7	3,4
Hotel, jeugdherberg	15	6,6	8	3,9
Opvangcentrum buiten regio	1	0,4	0	0,0
Ander of onbekend	5	2,2	0	0,0

Voor 3 personen en voor 1 direct betrokken kind ontbreekt de informatie over de verblijfplaats in opvang en tijdelijk verblijf.

"KINA, de welzijnsvereniging van 27 OCMW's, organiseert in Malle een crisisopvang met 34 plaatsen."

"We missen nog heel hard Housing First in onze regio. Een aanbod specifiek voor mensen met meerdere problematieken. Die mensen kunnen we momenteel nergens naar toeleiden."

In instelling (ETHOS Light 4, # 234)

1 persoon verblijft in een andere instelling. Voor geen enkele persoon is de instelling onbekend, voor 2 personen ontbreekt deze informatie. Van de 123 personen (61,5%) die langer in de instelling verblijven wegens gebrek aan een woonoplossing, verblijven 50 personen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum, 32 personen in een LOI, 26 personen in een gevangenis, 6 personen in Beschut Wonen, 5 personen in de jeugdhulp, 2 personen in een opvangcentrum van Fedasil en 1 persoon in de residentiële drughulp. 41 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een LOI, 6 kinderen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum, 2 kinderen in Beschut Wonen, 1 kind in residentiële drughulp en 1 kind in een andere instelling.

63
gevangenis
26,9%

1
algemeen
ziekenhuis
0,4%

68
psychiatrisch
ziekenhuis
29,1%

8
jeugdhulp
3,4%

8
beschut wonen
3,4%

79
lokaal
opvanginitiatief
33,8%

4
opvangcentrum
Fedasil
1,7%

2
residentiële
drughulp
0,9%

61,5% verblijft langer wegens gebrek aan woonoplossing

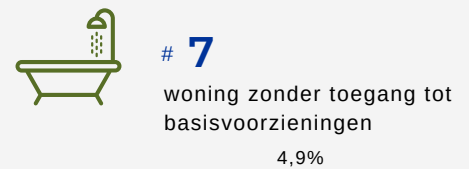
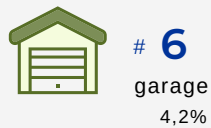
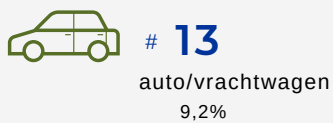
21,5% verlaat binnen de maand instelling zonder woonoplossing

In niet-conventionele ruimte (ETHOS Light 5, # 142)

3 personen verblijven in een andere niet-conventionele ruimte (bv. een container). Voor 1 persoon is deze verblijfplaats onbekend, voor 5 personen ontbreekt deze informatie.

23 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een caravan/woonwagen/vakantiewoning. Voor 1 kind is de verblijfplaats onbekend, voor 1 kind ontbreekt deze informatie.

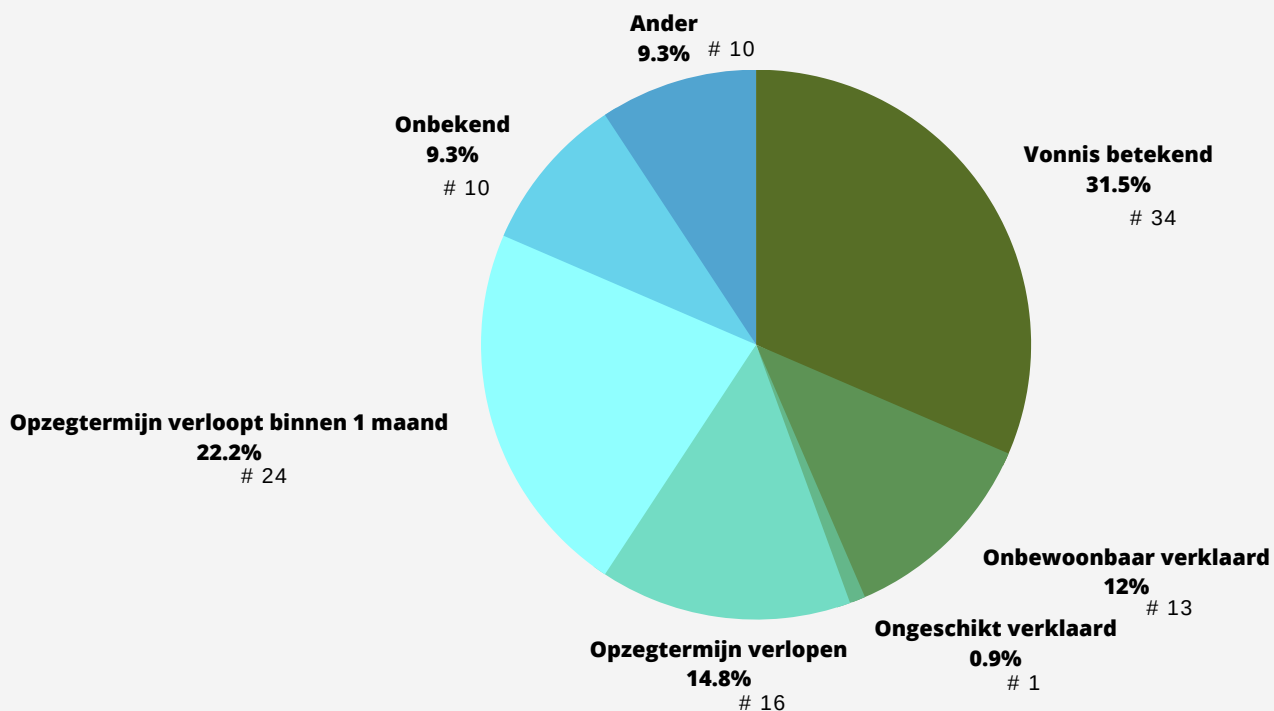
"Onze regio kent een hoog aantal vakantieparken en campings. Als OCMW verwijzen we hier soms naar door, zeker voor grote gezinnen."

In woning met dreigende uithuiszetting (# 108)

Voor 1 persoon ontbreekt deze informatie.

38 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een woning met een verlopen opzegtermijn of een opzegtermijn die zal verlopen binnen de maand, 22 kinderen in een onbewoonbaar verklaarde woning en 22 kinderen in een woning met betekend vonnis. Voor 12 kinderen gaat het om een andere situatie. Voor 8 kinderen is deze situatie onbekend.

Verblijfplaats twee weken voor teldag

Naast de verblijfplaats van 27 op 28 oktober 2022 wordt ook de verblijfplaats twee weken voor de teldag in kaart gebracht. Er wordt aangegeven waar de persoon verbleef in de periode 14-27 oktober 2022. Aangezien de verblijfplaats in deze periode kan variëren, kunnen er per persoon meerdere verblijfplaatsen aangeduid worden. Onderstaande cijfers geven de verandering in verblijfplaats weer.

Verblijfplaats 2 weken voor teldag

		Verblijfplaats 2 weken voor teldag						
		in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting
1	in openbare ruimte	11	1	0	1	4	5	0
2	in noodopvang	0	3	0	0	1	3	0
3	in opvang en tijdelijk verblijf	2	13	201	4	2	4	3
4	in instelling	0	0	12	214	5	4	2
5	in niet-conventionele ruimte	2	1	6	2	135	9	1
6	bij familie of vrienden	7	2	7	2	11	398	1
7	in woning met dreigende uithuiszetting	1	1	0	1	0	2	101
	onbekend	0	0	0	0	0	0	0
	TOTAAL	23	21	226	224	158	425	108

In de twee weken voor de teldag brachten 23 personen minstens 1 nacht door in de openbare ruimte.

Verblijfplaats per gemeente

Leeswijzer

Deze tabel geeft een indicatie van het aantal dak- en thuisloze personen die op de teldag verbleven in de gemeente. De accuraatheid van deze cijfers hangt samen met:

- Aanbod voor dak- en thuisloze personen
- Aanwezigheid instellingen
- Participatie van de lokale diensten aan de telling

Per 1.000 inwoners

Kleine gemeente

Middelgrote stad

Grotere stad

"Hoge cijfers in Turnhout. Dit is de laatste halte van de trein en heeft een directe busverbinding naar Nederland. Ook de kinderarmoede in Turnhout is heel groot."

"In Mol zijn er veel campings en vakantieparken. Soms sturen we mensen die dakloos zijn door naar deze gemeente."

"In Geel zijn veel instellingen aanwezig."

"In Dessel zijn weinig mensen geteld. Het gaat om een gemeente met weinig personen met een leefloon."

	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Arendonk	0	0	11	4	1	3	2	0	21	1,58
Baarle-Hertog	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0,67
Balen	2	0	3	12	2	20	9	0	48	2,06
Beerse	0	0	2	10	0	14	1	0	27	1,47
Dessel	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0,20
Geel	2	0	29	60	5	21	11	0	128	3,06
Grobbendonk	0	0	4	0	3	3	0	0	10	0,87
Herentals	0	0	5	12	3	34	4	0	58	2,03
Herenthout	0	0	5	2	0	2	1	0	10	1,06
Herselt	0	0	9	6	14	6	2	0	37	2,50
Hoogstraten	0	0	13	16	3	11	1	0	44	1,98
Hulshout	0	0	0	6	0	3	0	0	9	0,85

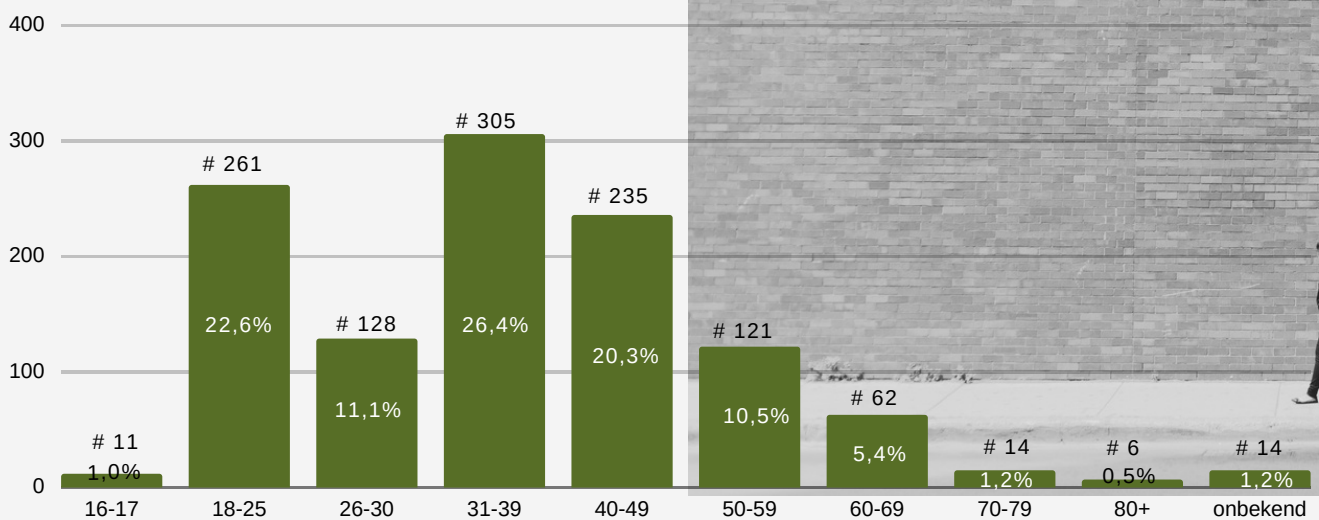
Verblijfplaats per gemeente

	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Kasterlee	0	2	11	2	7	11	4	0	37	1,90
Laakdal	0	0	6	4	3	5	2	0	20	1,20
Lille	0	0	6	0	23	12	1	0	42	2,49
Meerhout	0	0	3	4	3	4	2	0	16	1,55
Merksplas	0	0	0	28	11	7	4	0	50	5,69
Mol	2	0	16	4	11	29	17	0	79	2,07
Olen	0	0	2	1	1	3	0	0	7	0,55
Oud-Turnhout	0	0	0	2	0	2	0	0	4	0,27
Ravels	0	0	8	0	4	2	2	0	16	1,05
Retie	0	0	0	0	9	10	2	0	21	1,78
Rijkevorsel	0	0	2	0	5	6	5	0	18	1,44
Turnhout	8	3	66	25	23	137	30	0	292	6,23
Vorselaar	0	0	2	2	2	5	0	0	11	1,37
Vosselaar	0	0	1	3	1	18	2	0	25	2,12
Westerlo	0	0	0	1	7	12	3	0	23	0,90
ander	0	0	15	26	2	19	2	0	64	
onbekend	1	0	6	6	4	17	2	0	36	

Profielkenmerken

Leeftijd (# 1157)

Nationaliteit (# 1157)

62,6%

Belgische nationaliteit
724

Geboorteland (# 1153)

57,3%

geboren in België
661

Bij niet-Belgen (# 432)

24,3% EU-burger
105

70,4% niet-EU-burger
304

Verblijfstatuut (# 417)

37,9%
permanent
verblijf
158

38,6%
tijdelijk
verblijf
161

9,1%
onwettig
verblijf
38

7,9%
in
procedure
33

Top 5 andere geboortelanden (# 492)

Nederland
62

Afghanistan
49

Syrië
40

Eritrea
26

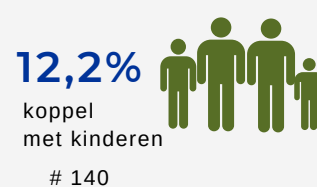
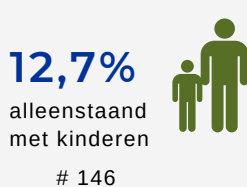
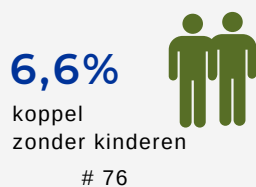
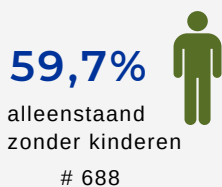

Somalië
26

Huishouden (# 1152)

Het huishouden bestaat uit de personen met wie de dak- of thuisloze persoon een verblijfplaats deelt. Het gaat om de personen met wie de persoon samenleeft en om private huishoudens (bv. geen studentenhuizen).

48 personen (4,2%) vormen een huishouden samen met hun ouder(s), voor 31 personen (2,7%) gaat het om een ander familieverband. Voor 23 personen is deze informatie onbekend.

Inkomen (# 1156)

Per persoon zijn er meerdere inkomensbronnen mogelijk. 12 personen hebben een ander inkomen (bv. uitkering buitenland, uitkering justitie, uitkering arbeidsongeval). Voor 103 personen is het inkomen onbekend.

"Ik vind het opvallend dat werk niet beschermt tegen dakloos zijn. Tot deze groep behoren volgens mij ook gezinnen met kinderen."

17,5%
geen inkomen
202

18,8%
inkomen uit werk
217

0,9%
informeel inkomen
10

8,5%
werkloosheidsuitkering
98

28,7%
leefloon
332

12,9%
ziekte-invaliditeit
149

3,5%
pensioen
40

5,1%
handicap
59

Gezondheid (vermoeden van) (# 1150)**27,0%**geen
gezondheidsproblemen

310

25,8%

verslaving

297

13,2%chronische
gezondheidsproblemen

152

33,5%mentale
gezondheidsproblemen

385

3,4%fysieke
beperking

39

9,0%verstandelijke
beperking

104

Per persoon zijn er meerdere (vermoedelijke) gezondheidsproblemen mogelijk. Voor 220 personen is deze informatie onbekend. 20 personen hebben andere gezondheidsproblemen.

186 personen (16,2%) kampen met (vermoedelijke) verslavings- en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

65 personen (5,7%) hebben een (vermoedelijke) verstandelijke beperking en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

"Vooral het verhaal van gedeelde zorg vind ik belangrijk. We kunnen veel uithuiszettingen voorkomen als elke partner een deeltje opneemt. Het aanlampende werkt echt."

Verleden in een instelling**18,7%**verleden in
psychiatrische
voorziening

216

8,3%verleden in
jeugdhulp

96

17,6%verleden in
gevangenis

203

374 personen verbleven nooit in één van bovenstaande instellingen.

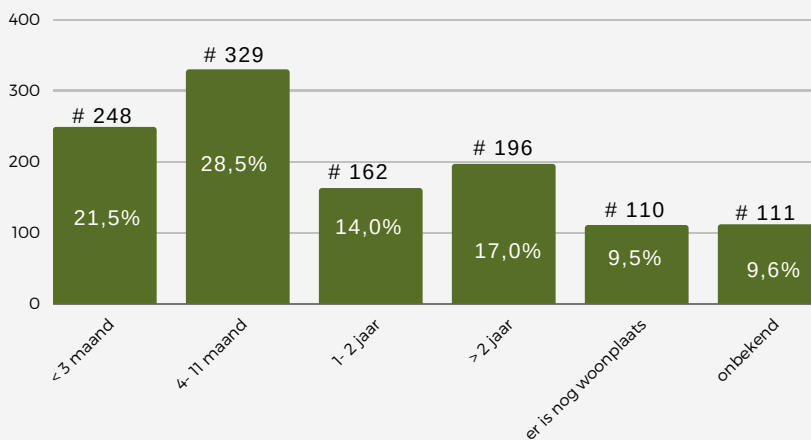
Voor 397 personen is een verleden verblijf in een psychiatrische voorziening onbekend, voor 4 personen ontbreekt deze informatie.

Voor 433 personen is een verleden verblijf in de jeugdhulp onbekend, voor 6 personen ontbreekt deze informatie.

Voor 337 personen is een verleden verblijf in de gevangenis onbekend, voor 2 personen ontbreekt deze informatie.

Kenmerken dak- en thuisloosheid

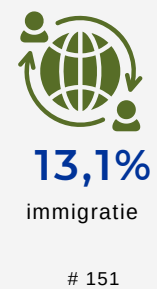
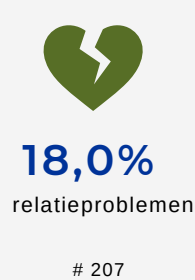
Duur dak- en thuisloosheid (# 1156)

"Een grote groep personen is nog maar recent dak- of thuisloos. Ook al zijn bijna 200 personen langer dan 2 jaar in deze situatie."

De personen voor wie er nog een woonplaats is, zijn de personen die binnen de maand hun woning dreigen te verliezen.

Aanleiding (# 1149)

Financiële problemen (12,5%), ontslag uit een instelling (12,0%), verslaving (10,2%), ongeschikte/onbewoonbare woning (5,8%), (intrafamiliaal) geweld (5,7%), actie huisbaas (renovatie/verkoop) (4,0%), einde huurovereenkomst (4,0%), werkloosheid (4,0%), conflict met vrienden (1,9%), overmacht (0,6%), overlijden (0,3%), ander (0,6%), onbekend (11,0%).

Per persoon zijn er meerdere aanleidingen mogelijk.

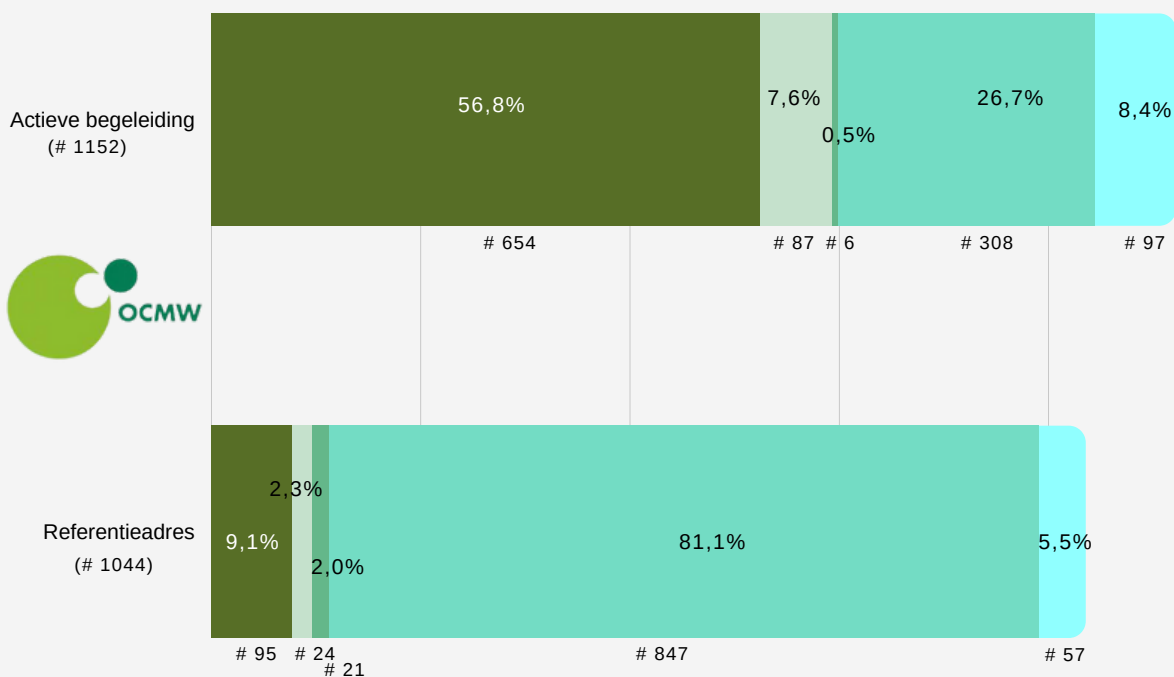
Hulp

747 personen (64,9%) krijgen een actieve begeleiding van een OCMW.

140 personen (13,4%) hebben een referentieadres bij een OCMW. Personen in een woning met dreigende uithuiszetting maken geen deel uit van deze cijfers.

"We zien ook een grote groep personen uit Suriname en de Antillen uit Nederland. Dit zijn vaak grote gezinnen. Ze stellen meestal een beperkte vraag om hulp van het OCMW."

■ ja, OCMW waar persoon die nacht verbleef ■ ja, ander OCMW binnen de regio
■ ja, ander OCMW buiten de regio ■ neen ■ onbekend

Oekraïense vluchtelingen

- Cijfers geven aantal Oekraïense vluchtelingen weer die dak- of thuisloos zijn volgens ETHOS Light
- Voornamelijk geteld door OCMW
- Vooral vrouwen met kinderen
- 382 personen met een equivalent leefloon
- 43 personen met een inkomen uit vast of tijdelijk werk
- 192 personen met direct betrokken minderjarige kinderen

getelde personen **692**

441

volwassenen

251

kinderen

man

25,4%

vrouw

74,6%

X/?

0,0%

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 441	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 251	%
1- in openbare ruimte	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
2- in noodopvang	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	207	46,9	30,9	69,1	142	56,6
4- in instelling	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	36	8,2	27,8	72,2	21	8,4
6- bij familie of vrienden	196	44,4	18,9	81,1	88	35,1
7- in woning met dreigende uithuiszetting	2	0,5	50,0	50,0	0	0,0
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0

Reflecties tellende organisaties

---

01 INTENSIEF GETELD

Dankzij een nauwgezette opvolging door Zorgregio Kempen is er succesvol geteld in de regio.

De betrokken diensten geven echter aan dat enkele groepen nog buiten beeld blijven. Zoals tijdelijke medewerkers fruitteelt die vaak tijdelijk en slecht gehuisvest zijn of arbeiders voor wie bol.com in België huisvesting voorziet.

02 GROOTSTEDELIJKE PROBLEMATIEK IN TURNHOUT

Met ongeveer 6 dak- en thuisloze personen per 1000 inwoners kent Turnhout een relatief hoog aantal dak- en thuisloze personen, ook in vergelijking met andere centrumsteden. Betrokken diensten halen volgende redenen aan: de ligging (rechtstreekse busverbinding uit Nederland, laatste treinhalte), aanwezigheid gevangenis en een hoog (kinder)armoedecijfer.

03 AANTAL INSTELLINGEN BEPERKT

De betrokken diensten geven aan dat het aantal psychiatrische ziekenhuizen in de regio beperkt is en dat er vaak beroep wordt gedaan op voorzieningen buiten de regio. Hierdoor is er mogelijk een onderschatting van het aantal instellingsverlaters.

Er zijn meerdere gevangenissen in Zorgregio Kempen, maar slechts één gevangenis nam deel aan de dak- en thuislozentelling.

04 AANWEZIGHEID VAKANTIEPARKEN

Enkele gemeenten in de regio hebben een hoog aantal vakantieparken. De betrokken diensten geven aan dat er ook dak- en thuisloze personen in deze vakantieparken verblijven, waaronder grote gezinnen.

05 GROOT AANTAL NEDERLANDERS

Nederland is na België het meest voorkomende andere geboorteland in de regio. Dit is herkenbaar voor enkele stakeholders. Zij zouden o.a. voor onderwijs en gezondheidszorg naar België komen. In enkele gemeenten zijn er projecten specifiek voor deze groep opgestart.